

گفتمان های اسلامی در ترکیه نوین

مهدی پیروزفر، غلامرضا خواجه سروی

چکیده :

مساله نوشتار حاضر شناسایی گفتمان های اسلامی در ترکیه نوین است؛ ترکیه ای که در ظاهر و پس از حاکمیت سکولاریسم ترکی نباید هویتی اسلامی در آن وجود داشته باشد ولی علیرغم آن، اسلام همچنان نقشی اساسی در تکوین هویت ترکی دارد. در همین راستا سؤال اصلی تحقیق این است که گفتمان های اسلامی در ترکیه نوین کدامند و چه مؤلفه هایی دارند؟ فرضیه این تحقیق نیز این است که برخلاف ظاهر، سه گفتمان عمده اسلامی در ترکیه وجود دارند که دال مرکزی همگی آنها، اسلام با متفرعات سکولاریسم و دموکراسی است. در این تحقیق از روش تحلیل گفتمان و اشاره به دال های اصلی و شناور استفاده شده است. یافته های تحقیق اشاره دارد که تفاوت سه گفتمان عمده اسلامی در ترکیه را می توان در دال های مرکزی آنها یعنی نوع نگاهشان به اسلام مشاهده کرد؛ گفتمان اسلام اجتماعی گولنی بر اسلام غیرسیاسی به عنوان دال مرکزی خود تأکید می کند، در مقابل گفتمان اسلام سیاسی اربکانی تنها دال مرکزی خود را اسلام سیاسی دانسته و بر حضور همه جانبه دین در اجتماع تأکید دارد. البته گفتمان اسلام سیاسی لیبرال نیز بر اسلام سیاسی تأکید می نماید ولی حاضر به قبول حضور همه جانبه دین در اجتماع نیست. همچنین از میان این سه گفتمان، گفتمان اسلام سیاسی اربکانی به دلیل نداشتن انسجام در منظومه گفتمانی خود و تأکید هم زمان بر اسلام سیاسی همه جانبه و سکولاریسم در نهایت محبوبیت خود را ازدست می دهد؛ در حالی که دو گفتمان دیگر با مفصل بندی صحیح گفتمانی می توانند محبوبیت بالایی در ترکیه کسب نمایند.

کلمات کلیدی: گفتمان، اسلام سیاسی، اسلام اجتماعی، اسلام لیبرال